

Uzņēmumos «Eco Fabrika» un «Technical Textiles» idejas pārtop reālos produktos

Inga Kaļva-Miņina

Uz Balviem dodos, lai iepazītu uzņēmumu «Eco Fabrika», kas nodarbojas ar trikotāžas ražošanu. Bet, satiekoties ar Guntaru un Daci Šultiem, saprotu, ka noteikti jāraksta arī par meitas uzņēmumu «Technical Textiles», kas tieši tagad iekaro tirgu ar tehnisko materiālu šūšanu un kura pirmsākumi meklējami tieši SIA «Eco Fabrika».

Uzņēmums «Eco Fabrika» aktīvās ražošanas lauciņā šobrīd ir pagājis nedaudz malā, ražošanas notiek, bet ne vairs tik intensīvi, kā tas bija sākumā. Direktors Guntars un ražošanas vadītāja Dace ir laba komanda, kas nebaidās īstenot savus plānus, viens otru atbalsta un palīdz, kur tas ir nepieciešams. Kad jautāju, kā tad vīrs ar sievu sadala pienākumus uzņēmējdarbībā, proti, par ko katrs ir atbildīgs, Dace atbild, ka pienākumi ir sadalīti adīšanas un šūšanas jomā: «Nevis kurš uzņēmums ir vienam un kurš – otram, bet esam sadalījuši nozares, kurās darboties. Par adīšanu, tehniskajiem jautājumiem un cilvēku organizēšanu darbam adīšanas sfērā esmu atbildīga es, bet viss, kas saistīts ar šūšanu, ir Guntara pārziņā, es tikai palīdzu.»

Sākums uzņēmējdarbībā jeb «Eco Fabrika» un adīšana

Uzņēmums «Eco Fabrika» darbību uzsācis 2011. gadā, palielinot savu adīto izstrādājumu klāstu un sniegtu pakalpojumu apjomu. Dizaina idejas tiek realizētas, izmantojot dažāda veida dzijas un to sajaukumus – vilnu, merīno vilnu, kašmīru, zīdu, kokvilnu, līnu u.c. Uzņēmums sadarbojas ar Latvijā jau atzītiem un arī dizainera ceļu tikko uzsākušiem jauniem dizaineriem, viņu iecerēs īstenojot savās kolekcijās un pasūtītajos izstrādājumos. «Eco Fabrika» ražo gan ekskluzīvus izstrādājumus, gan arī sērijveida kolekcijas.

Pirms tam uzņēmumā abas nozares – adīšana un šūšana – bija apvienotas kopā, bet tagad adīšanas sektors ir palicis zem «Eco Fabrika» vārda, bet šūšanas sektors ir meitas uzņēmuma «Technical Textiles» pārziņā. Tas darīts ar nolūku, lai pavērtu plašākas sadarbības iespējas ar klientiem ne tikai no Eiropas, bet arī attālākām vietām, turklāt ielānātais tiek veiksmīgi realizēts.

Atceroties uzņēmējdarbības pirmsākumus, direktors **Guntars Šults** teic, ka uzņēmums «Eco Fabrika» ar saviem adījumiem bija strauji pakāpies uz augšu. Tomēr diemžēl veiksmīgo izaugsmi neizdevās noturēt tādā pat vai vēl augstākā līmenī. «Dažādu faktoru dēļ, to skaitā arī bēgu krīzes, pagājisajā gadā trīs lieli klienti samazināja ražošanu, kuriem savukārt mēs ražojām. Te mēs redzam, kas notiek ar tirgu Eiropā. Ja ražojam tikai ekskluzīvus izstrādājumus, kas ir, piemēram, zīds, kašmīrs, tad lielajā tirgū ir ļoti grūti noturēties», stāsta Guntars.

«Uzņēmuma «Eco Fabrika» izaugsme vairs nav tik liela, jo Ķīnas uzņēmumi tirgū ir iegājuši ar saviem robotiem. Līdz ar to mēs atvērtām otro uzņēmuma daļu – «Technical Textiles» –, kas ir meitas uzņēmums, atdalot šūšanu no adīšanas. Esam Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Rēzeknes biznesa inkubatorā, visu laiku rakstām dažāda veida projektus, lai iegūtu finansējumu jaunām iekārtām», stāsta Guntars.

Jautāju, kas tagad notiek ar uzņēmumu «Eco Fabrika»? Ražošanas vadītāja **Dace Šulta** atklāj, ka ražošana ar adīšanu saistītajā jomā ir ļoti samazinājusies – «gan telpu, gan darbinieku skaita ziņā». Tomēr darbs notiek. Sagaidot Latvijas simtgadi, nozīmīgajai jubilejai par godu ir tapusi skaista, acis pieceļoša sarkanbalta tautisko cimdņu kolekcija. Tās komplekta piedāvājumā ir cimdi trīs dažādos izmēros (S, M, L), gredzenšāle, cepure un krādziņa (izstrādājumu sastāvā vilna ir 49 %, akrils – 51 %).

«Savulaik Sigulda ļoti daudz pasūtīja mūsu adījumus ar savu simbolu, mūs atceras arī Alsungas zēku adīšanā, kur ļoti aktīvi gatavojās Dziesmu svētkiem. Vairākiem deju kolektīviem mēs pēc pasūtījuma jo-projām adīam lielos vairumus. Adīšanas joma nav pamesta novārtā, vienkārši viss iet savu gaitu. Uz vietējo tirgu strādā, tas apjoms vairs nav tik liels...» saka Dace.

«Bet ar Latvijas simtgadei veltīto kolekciju tāpat esam diezgan apzīstami un aktuāli», smaidot viņa piebilst un rāda skaistos un košos adījumus.

Aktīvi realizē projektus jeb «Technical Textiles» un šūšana

Kā no SIA «Eco Fabrika» izauga «Technical Textiles»? Stāsta Guntars: «Sākām šūt skatuves priekšskarus, tie bija pirmie projekti, pēc tam sākām šūt tentus, iepakojumus tentiem, tad bija dažādi mazie projekti. Sākās lieli projekti – pārgājām uz militāro ražošanu. Tagad 95 % ražošanas ir noslogoti tieši militārās ražošanas virzienā, pārējie 5% – ražojam dažāda veida korporatīvos materiālus jeb reklāmas, somas, skatuves priekšmetus, datorsomas. Tomēr galvenais akcents tagad ir uz militāro ražošanu.»

Šūšanas uzņēmums reģistrēts 2016. gada 13. septembrī. Bet praktiski tikai gadu uzņēmums reāli darbojas, īstenojot tehnisko materiālu šūšanu un piedāvājot klientiem militārā aprīkojuma šūšanu, bruņu vestes, tehniskās somas, PVC materiāla apstrādi un šūšanu, inkasācijas somas, eko ādas šūšanu, filca materiālu šūšanu.

2018. gada sākumā tika atvērta otra ražotne, kas atrodas Viļākā. Šis cehs specializējies šūtā militārā aprīkojuma ražošanā. Čeha vidējā ražošanas jauda ir 200 izstrādājumi dienā, tiek ražotas bruņu vestes, dažādas militārā aprīkojuma somas, cepures un citas militārajā industrijā izmantojamās preces.

«Pasūtītājs izsaka vēlēšanos, lai mums strādātu 100 cilvēki, kas ražotu militārajā jomā izmantojamās preces, vai mēs to šogad paveiksim, nezinu. Plāns ir, bet pietrūkst iekārtu. Ja klients nodrošinās savs pasūtījumiem, domāju, ka paveiksim iecerēto. Pašlaik ēkā notiek remonts, bet svarīgi ir darba resursi, jo mums nav šuvēju. Apmācām jaunas meitenes, skatāmies, kā viņām sanāk, atkrītošais darbinieku koeficients ir diezgan liels. Mums ir pusrobotu mašīnas, vienam pedālim ir piecas pozīcijas, līdz ar to, ja darbinieks nesaprot, kā strādā mašīna, tad ir grūti. Jaunajām mašīnām ir jau kompjuertuvadība, ja vecāka gādājam cilvēki to nevar iemācīties, tad viņi te nevar strādāt», stāsta G. Šults.

Uzņēmuma direktors atzīst, ka pagaidām vairāk iegulda, nekā saņem prefi. Tomēr ļoti nozīmīga ir reklāma *Facebook.com*. «Caur *feisbuku* mūs uzrunā klienti, pavisam nesen Dānijas uzņēmums, kas nodarbojas ar mednieku aksesuāru ražošanu, uzrunāja mūs, lai ražojam patron-somas. Caur *feisbuku* savā uzņēmuma lapā dienas laikā iegūstam 2000 – 3000 skatījumus. Mājaslapa nekad nedotu tādu rezultātu apmeklētības ziņā», saka Guntars.

Ja paskatās SIA «Technical Textiles» lapu *feisbukā*, tad var redzēt, ka darbs uzņēmumā notiek ļoti aktīvi – tiek reklamēta jaunākā produkcija, kā arī pasākumi, kuros būs sastopami uzņēmuma pārstāvji. Tā, piemēram, lasām, ka jūnijā «Technical Textiles» piedalījās Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumā Valmierā, kur savā stendā piedāvāja iepazīties ar jaunajiem bruņu vestu modeļiem un iegūt detalizētu informāciju par visiem ražotajiem produktiem. Jūnijā «pirmās SIA «Technical Textiles» Viļākā ražotās bruņu vestes iegādājās Viļakas novada dome pašvaldības policijas vajadzībām». Jūlija beigās – «Pieredzes ap-

SIA «Technical Textiles» saviem klientiem piedāvā militārā aprīkojuma šūšanu, bruņu vestes, tehniskās somas, PVC materiāla apstrādi un šūšanu, inkasācijas somas, eko ādas šūšanu, kā arī filca materiālu šūšanu

maiņa Bulgārijā ar pasaulē vienu no lielākajiem bruņu paneļu ražotājiem. Tagad arī Latvijā piedāvāsim bruņu vestes ar jaunākās paaudzes bruņu paneļiem, kas ir vieglāki un ar lielāku ložu trieciennoturību.» Jūlija sākumā – «Uzņēmums «Technical Textiles» pirmie Ziemeļlatgalē ir realizējuši LIAA granta projektu par iekārtu līdzfinansēšanu. Iegādājāmies astoņas modernas datorizētas šūšanas iekārtas, kuras laus mums būtiski celt ražošanas produktivitāti. Iekārtas paredzētas īpaši biezu materiālu šūšanai un apstrādei.» Un vēl daudz aktuālu ziņu, papildinātu ar fotogrāfijām, var ieraudzīt uzņēmuma lapā *feisbukā*. Kā atzīst Guntars, tad visam nepietiek laika, un te lieti nodevētu mārketiņģu speciālistus, kurš to vien darītu, kā fotografētu produkciju, liktu foto internetā, aktīvi darbotos sociālajos tīklos, reklamējot uzņēmumu.

Jāteic, iepriecinoša ir septembrī *feisbukā* ievietotā ziņa par uzņēmumu, proti, «mūsu uzņēmums veica kārtējo paplašināšanos. Sadarbībā ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru esam realizējuši projektu par 18 jaunu un modernu šujmašīnu iegādi. Šis projekts mums palīdzēs celt ražošanas jaudu par 25%. Lai arī aicinātas darbā tiek šuvējas».

Lai nepazustu, ir jāatrod sava niša

Guntars un Dace atzīst, ka Balvos atrast ražošanai piemērotas telpas ir praktiski neiespējami. Arī uzņēmuma telpas Balvos tiek īrētas. «Ja kāds jauns uzņēmums gribētu uzsākt ražošanu, tad tas ir problemātiski, jo nav plašu un lielu telpu. Tā ir problēma informāciju par visiem ražotajiem produktiem. Jūnijā «pirmās SIA «Technical Textiles» Viļākā ražotās bruņu vestes iegādājās Viļakas novada dome pašvaldības policijas vajadzībām». Jūlija beigās – «Pieredzes ap-

iet uz Ķīnu, mazie apjomi paliek mums. Mēs jau arī cenšamies neņemt pasūtījumus, kas ir zem 100 izstrādājumiem. Katram produktam jāpārskatīto cehs, lai katrs *padod* līnijā savu produktu. Kamēr ražošanas vadītāja iemāca katrai jaunajai meitenei savu darbu. Tas aizņēma divas, trīs dienas, dažreiz pat nedēļu. Un tas viss ir nauda, kas sadārdzina produktu.»

Dace piebilst, ka strādāt tikai vietējam tirgum ir ļoti neizdevīgi un dārgi: «Esam atraduši savu nišu, apgērbus nešujam. Esam sapratuši, ka mēs – iesācēji, turklāt bez pieredzes, bez izglītības šajā jomā, – tirgū konkurēt varējām tikai, atrodot savu nišu.»

Kas ir sarežģītākais šajā biznesā? Guntars atbild: «Pats sarežģītākais vienmēr ir atrast klientu, un ar pirmo lielāko klientu vienošanās. Šuvām mēs jau sen, bet šūšana mums no apgrozījuma aizņēma kādus četrus, piecus procentus. Tad mums uzradās pirmais klients no Šveices, kurš piedāvāja jau nopietnāk šūt. Pirms tam šuva adītājas, kurām bija mazāk darba, un otrādi. Šveices uzņēmums noslēdza ar mums līgumu – ražojām dažādus papildmateriālus tentiem. Sapratām, ka mums ir jāattīstās, pētījām ekonomisko situāciju, kura nozare ir ejošākā, daudz apmeklēju dažādas izstādes, konferences, lai gūtu pieredzi. Tad mūs sāka pamant arī šūšanas tirgus spēlētāji, ieteica, ka vajag mums savā jomā attīstīties. Iegādājāmies iekārtas, darbā pieņemām vēl cilvēkus. Tad pie mums atbrauca pirmie ārzemnieki, redzēja, ko mēs darām. Arī militārajā jomā sākumā paņēmām ļoti mazu projektu – 4000 somas. Kā beidzas viens projekts, tā sākas jau cits.»

Sadarbībā ar Balvu Profesionālo un vispārīgizglītojošo vidusskolu uzņēmums šīs skolas jauniešiem piedāvā iziet praksi, ir

noslēgti līgumi arī ar Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmiju (RTA). «Esam iesaistījušies dažādos kopējos projektos, testēsim jaunus materiālus. Sākām strādāt ar ultravīļus slāpējošo materiālu, ieguvām pirmos paraugus, sāksim eksperimentēt. Ir doma ražot dažādus produktus, kas spētu mainīt moderno tehnoloģiju kaitīgo ietekmi uz cilvēku veselību. Akadēmijai ir vajadzīgas iekārtas, lai testētu, bet mums būs vajadzīgie mērījumi», saka Guntars.

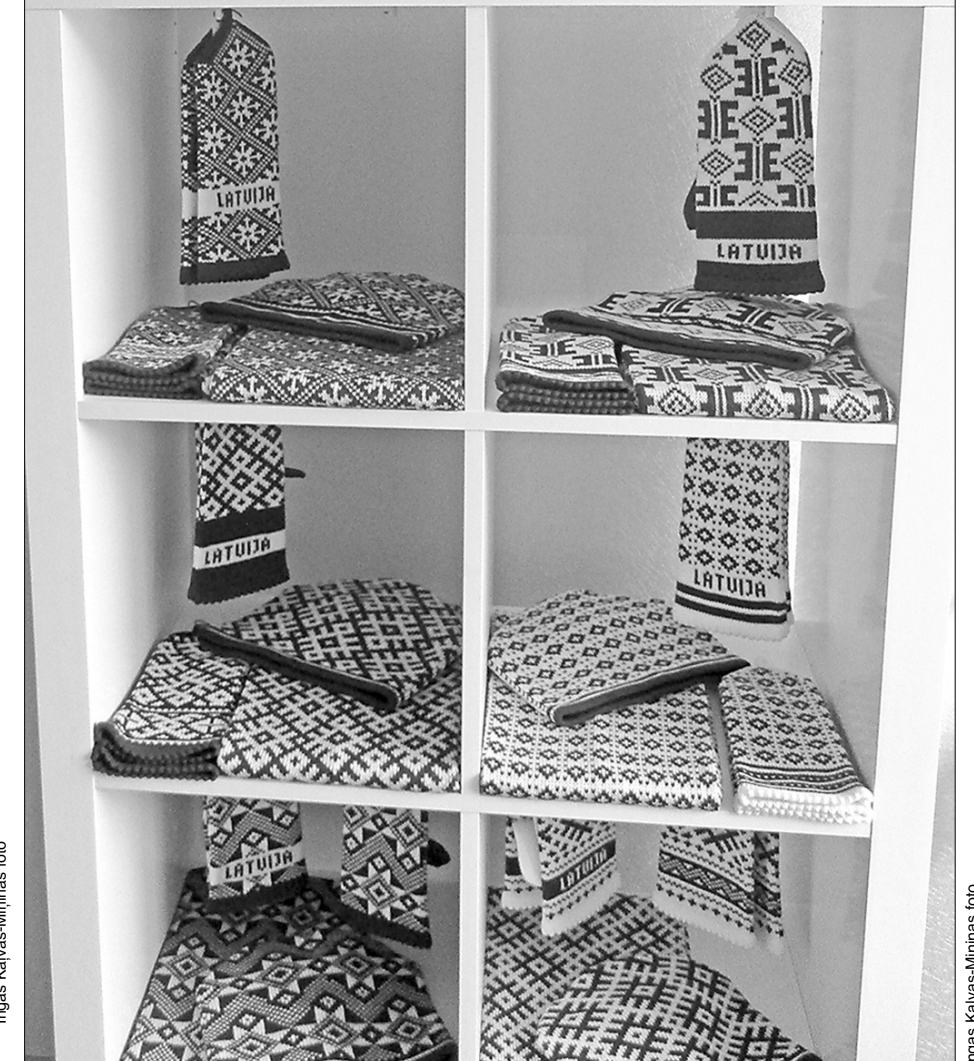
Jāuzsver, ka Guntars šogad studē RTA pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmā «Apģērbu dizains un tehnoloģija», jo, lai apnācītu jauniešus, kas uzņēmumā pildinēdas savas iemaņas praksē, arī pašam jābūt profesionālajai izglītībai. «Es no šūšanas savulaik zināju tik, cik no kosmiskajiem kuģiem. Ja cilvēkam smadzenes strādā, tad visu var iemācīties. Ja mēs kaut ko nezinām, ieejam *jūtubē* un paskatāmies, kā to dara. Kamēr es sapratu, kas ir kas, ilgi *jūtubē* sēdēju.» smejoties teic Guntars.

«Pie visiem darbiem pats pieslēdzos. Kad neesmu uz vietas, tad Dace ir mana labā roka», saka Guntars, apliecinot, ka, ja esi sava uzņēmuma saimnieks, tad pašam jāsaprot, kas kurā brīdī notiek. Šultu ģimene ir iedvesmojošs piemērs tam, kā ar uzņēmību var panākt lielsiskus rezultātus un ieņemt stabili vietu izvēlētajā nišā. Turklāt nav mazsvarīgi tas, ka Balvos un Viļākā tiek radītas darbavietas – ir vajadzīgas ne tikai šuvējas, bet arī tehnoloģiju un cilvēki, kas spēj izstrādāt produktus.

Par sadarbību ar uzņēmumu «Technical Textiles» stāsta Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas Inženieru fakultātes dekāne **Ērika Teirumnieka**: «RTA izveidojusies ilggadēja pieredze sadarbībā ar uzņēmumiem, ir daudz labas prakses piemēru. Sadarbība tiek īstenota kā tiešo pasūtījuma pētījumu izpildīšana, partnerība projektos, praksi vietu nodrošināšana uzņēmumos, dalība konsultatīvajās un lēmējīnstitūcijās, inovāciju attīstīšana u.c. formas. Sadarbības jomas saistās ar RTA īstenotajām studiju programmām un zinātniskajiem virzieniem. Kā labas prakses piemēru var minēt sadarbību ar Balvu uzņēmumu «Technical Textiles».

RTA tiek īstenota 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma «Apģērbu dizains un tehnoloģija», kas sagatavo augsti pieprasītos speciālistus tekstiluzņēmumiem. «Technical Textiles» ir brīnišķīga prakses vieta un potenciālā darba vieta studiju programmā studējošajiem.

Īpaši vēlētos uzsvērt sadarbību ar uzņēmumu inovāciju jomā. RTA un partneru uzņēmuma finansiāli atbalstītajā pētniecības granta projektā «Starpdisciplināri pētījumi lāzerapstrādes (lāzergravēšanas, lāzergriešanas) tehnoloģiju pielietojumam tekstilmateriālos» tiek īstenots starpdisciplinārs pētījums lāzerapstrādes (lāzergravēšanas, lāzergriešanas) tehnoloģiju izmantošanai specializēto funkcionālo izstrādājumu tekstilmateriālos. Rezultātā taps dizainparaugi, kas izgatavoti ar inovatīvo tehnoloģiju, tieši «Technical Textiles» vajadzībām.

Sagaidot Latvijas simtgadi, SIA «Eco Fabrika» ir radījusi sarkanbalta tautisko cimdņu kolekciju. Kolekcijas komplekta piedāvājumā ir cimdi trīs dažādos izmēros (S, M, L), gredzenšāle, cepure un krādziņa (izstrādājumu sastāvā vilna ir 49 %, akrils – 51 %).

Septembrī uzņēmums, realizējot kārtējo projektu, iegādājās 18 jaunas un modernas šujmašīnas. Balvos ir aktuālas šuvēju vakances. Attēlā – noķerts mirklis darba procesā

Šajā sadarbībā ieguvēji ir abi sadarbības partneri: RTA savus zinātniskos sasniegumus pārnes ražošanā, procesā iesaistīti studējošie, uzņēmums gūst jaunas idejas, jaunu produktu prototipus.

Apliecinājums tam, ka «Technical Textiles» vērstas uz inovācijām, ir arī uzņēmuma dalība RTA īstenotajā projektā «Sales Labs» aktivitātēs. RTA studējošie, docētāji un pētnieki izstrādās dizaina produktus un tehnoloģiju (tai skaitā tiks sagatavota ražošanai nepieciešamā dokumentācija) tehniskajiem specializētajiem funkcionālajiem tekstilizstrādājumiem.»

Latgale – Latvijai un pasaulei. Vietējo uzņēmēju devums tautas, reģiona un valsts nākotnei.

Materiāls ir sagatavots ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.